

Nr 109

Utlåtande i anledning av väckta motioner om rätt till viss tjänstårsberäkning för lärare vid statsunderstödda svenska skolor i utlandet.

(5:e avd.)

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Ollén* (I: 25) och den andra inom andra kammaren av herr *Gustafsson* i Borås *m. fl.* (II: 32), har hemställts, att riksdagen måtte besluta, att lärare vid statsunderstödda utlandssvenska skolor hädanefter skall få tillgodoräkna sig tjänstgöringen vid skolor för svenska barn i utlandet som om den fullgjorts vid folkskola i Sverige, när det gäller merithänseende, löneklassuppflyttning och för pension.

Beträffande motiveringen för ifrågavarande förslag får utskottet hänvisa till motionen II: 32.

Över förevarande motioner har, efter därom gjord framställning, utlåtanden avgivits av *skolöverstyrelsen*, *statens lönenämnd* och *statskontoret*.

Skolöverstyrelsen har under hänvisning till vad överstyrelsen därutinnan anfört i sina anslagsäskanden för budgetåren 1952/53 och 1953/54 tillstyrkt motionsförslagen. I berörda anslagsäskanden hade överstyrelsen, med hänsyn till här ifrågavarande skolors betydelse, föreslagit att lärarnas tjänstgöring vid skolorna i merithänseende samt för löneklassuppflyttning och pension likställdes med lärartjänstgöring i Sverige.

Statens lönenämnd, som förutsatt att dess utlåtande förväntades endast beträffande frågan om löneklassplacering, har anfört följande.

Lönenämnden delar i princip motionärernas uppfattning att ifrågavarande tjänstgöring bör tillgodoräknas för löneklassplacering i tjänst inom folkskoleväsendet i Sverige. Kungl. Maj:t har också — såsom framgår av motionerna — i särskilda fall efter framställning medgivit förhöjd löneklassplacering på grund av sådan tjänstgöring. Mot meddelande av generella bestämmelser i förevarande avseende tala dock enligt lönenämndens mening lönetekniska skäl. En prövning från fall till fall av hithörande frågor synes nämnden vara att föredraga.

Statskontoret har anfört följande.

Ämbetsverket vill erinra om riksdagens ställningstagande till spörsmålet om lönetursberäkning för svenska utlandslektorer. Vid anmälan av propositionen nr 107 till 1935 års riksdag anslöt sig sålunda departementschefen till i annat sammanhang gjorda uttalanden, innebärande bl. a. följande.

Enär ifrågavarande lektors tjänstgöringsförhållanden kunde vara varierande, borde bestämmanderätten läggas i Kungl. Maj:ts hand. Så vore även fallet beträffande folkskollärare, som ägde att efter Kungl. Maj:ts bestämmande i varje särskilt fall tillgodoräkna sig tjänstgöring vid statsunderstödd svensk skola i utlandet. Riksdagen bemyndigade sedermera (skr. nr 241/1935) Kungl. Maj:t att i fråga om utlandslektorerna besluta i varje särskilt fall.

I förevarande motioner har bl. a. framhållits, att Kungl. Maj:t i enstaka fall meddelat beslut, som tillgodose de i motionerna påtalade önskemålen. Ett generellt medgivande om tillgodoräkning i olika avseenden av nu ifrågavarande tjänstgöring kan enligt statskontorets mening knappast vara välbetänkt. Även om tjänstgöringen för de lärare, om vilka nu är fråga, kan vara mera ensartad än beträffande de ovan nämnda lektorerna, torde dock förhållandena i de enskilda fallen kunna vara så olikartade, att en individuell prövning är motiverad. Då vidare denna lärarkategori omfattar endast ett fåtal befattningshavare, kan statskontoret icke finna tillräckliga skäl föreligga att frångå hittills tillämpad ordning.

Utskottet biträder i princip uppfattningen om det i och för sig berättigade i att här ifrågavarande tjänstgöring bör få tillgodoräknas i merit-hänseende liksom för löneklassplacering och i pensionshänseende i tjänst inom folkskoleväsendet i Sverige. Emellertid håller utskottet före att det, i betraktande av att det här rör sig om en relativt fåtalig grupp av befattningshavare, knappast kan vara motiverat att tillskapa generell verkande regler. Tekniskt sett skulle en sådan anordning — inte minst till följd av de inbördes varierande tjänstgöringsförhållandena för de lärare, varom här är fråga — vara ägnad att tynga de redan nu komplicerade löne- och pensionsbestämmelserna. Det i motionerna avsedda syftemålet synes utskottet — liksom också statens lönenämnd och statskontoret närmast ansett vara att föredraga — nöjaktigt kunna tillgodoses enligt hittills tillämpad ordning, d. v. s. efter prövning av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall. Utskottet anser sig ha befogad anledning räkna med att lärarnas berättigade intressen blir behörigen tillgodosedda även på denna väg.

Åberopande det anförda hemställer utskottet,

att motionerna I: 25 och II: 32 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 29 april 1955

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Närvarande: se under utlåtandet nr 108.